

چکیده:

مقدمه و هدف: یک رویکرد خوب سازمان یافته جانشین پروری می‌تواند در توسعه تداوم عملیات و افزایش ثبات سازمان، به ویژه در زمان تغییر، نتیجه دهد. مطالعه حاضر با هدف ارائه الگویی برای جانشین پروری در مشاغل کلیدی مدیریتی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی انجام شده است.

روش پژوهش: این پژوهش از نوع ترکیبی است که طی چهار مرحله انجام گرفت: در مرحله اول، مهم‌ترین عوامل موثر بر جانشین پروری طی مرور جامع مطالعات استخراج گردید. با استفاده از یافته‌های مرحله اول، فرم راهنمای مصاحبه برای انجام مرحله دوم تدوین شد. پس از اطمینان از روایی و پایایی پرسش نامه، با ۲۳ نفر از افراد کلیدی وزارتخانه به صورت نیمه ساختارمند مصاحبه شد. تحلیل مصاحبه‌ها با استفاده از روش تحلیل چارچوبی و نرم افزار MAXQDA10 منجر به دستیابی به متغیرهای اصلی جانشین پروری در مشاغل کلیدی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی شد و الگوی اولیه به دست آمد. در مرحله سوم، با استفاده از نرم افزار Lisrel8.8 تحلیل عاملی تاییدی انجام شد و مدل عاملی و شاخص‌های برازش الگو تعیین گردید و سپس در مرحله چهارم، برای اعتبار بخشی بیشتر الگو، از روش دلفی استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها شامل شش تم اصلی: الزامات برنامه ریزی؛ رویکرد فرهنگ‌سازمانی؛ رویکرد نگرش سیستمی؛ الگوی شایستگی؛ مسیر ارتقاء شغلی و نگرش مدیران ارشد و چهارده زیرتم بود. تحلیل یافته‌های حاصل از پرسش نامه‌ها نشان داد که بین کلیه متغیرهای موثر بر جانشین پروری در وزارت بهداشت، رابطه وجود دارد. در نهایت مدل عاملی نهایی با نمره برازش برای RMSEA, AGFI, GFI, NNNFI به ترتیب ۰/۹۵، ۰/۹۱، ۰/۸۸ و ۰/۰۶۴ به عنوان الگوی جانشین پروری برای مشاغل کلیدی مدیریتی وزارت بهداشت تایید شد. یافته‌های مرحله دلفی نشان داد که متغیرها با کسب حداقل ۷۹ درصد امتیازها، اجماع و مقبولیت لازم را به دست آورده و تایید شدند.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش، در نظر گرفتن شرایط زمینه‌ای سازمان از قبیل فرهنگ‌سازمانی، الگوی شایستگی و توسعه کارکنان از طریق کارراهه شغلی، برای تدوین برنامه جانشین پروری امری حیاتی است. پیاده سازی یک برنامه جانشین پروری بر اساس الگوی ارائه شده، می‌تواند با ارتقاء آگاهی مدیران ارشد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، منجر به مدیریت بهتر منابع و ارتقاء سلامت عمومی جامعه شود.

واژگان کلیدی: جانشین پروری، جانشین، مشاغل کلیدی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی